

Ганна Тимошенко (Кропивницький)

МОДЕЛЬ ВРАХУВАННЯ ПОХИБОК ПІД ЧАС ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ НА ВИЛІТ ЗА ВАГОЮ ТА ЦЕНТРУВАННЯМ

Безпека польотів – комплексна характеристика повітряного транспорту та авіаційних робіт, що визначає здатність виконувати польоти без загрози життю та здоров'ю людей [1]. Важливим завданням забезпечення безпеки повітряних перевезень (ПП) є правильне завантаження повітряного судна (ПС). При розміщенні вантажу необхідно враховувати два фактори: польотну вагу літака; положення його центру мас.

Постановка задачі. Відомі способи, методи та засоби визначення ваги та центрування ПС, необхідно встановити джерела появи похибок та побудувати модель врахування цих похибок під час прийняття рішення на виліт.

Для **розв'язання задачі** ми вивчили існуючі методи, способи та засоби розрахунку завантаження та центрування ПС та встановили наступні джерела появи похибок представлені в таблиці:

Джерела похибок	Види похибок
<i>Графоаналітичний метод центрального графіку</i>	
До розрахунку приймається не фактична вага, а її стандартне значення (вага пасажера – 75 кг, щільність палива 0,75кг/л)	Методичні похибки
Людина здійснює перехід від числового значення до аналогового	Інструментальні похибки
<i>Метод моментів</i>	
Викликані шумом вимірювання	Методичні похибки
Відхилення реальної ваги того чи іншого елемента на борту від прийнятого до розрахунку значення	Інструментальні похибки

Наступним кроком – є побудова структури моделі системи визначення ваги та центрування літака (в термінах книги [2]) та за допомогою методу статистичних випробувань за методикою, викладеною у [3] (Рис. 1).

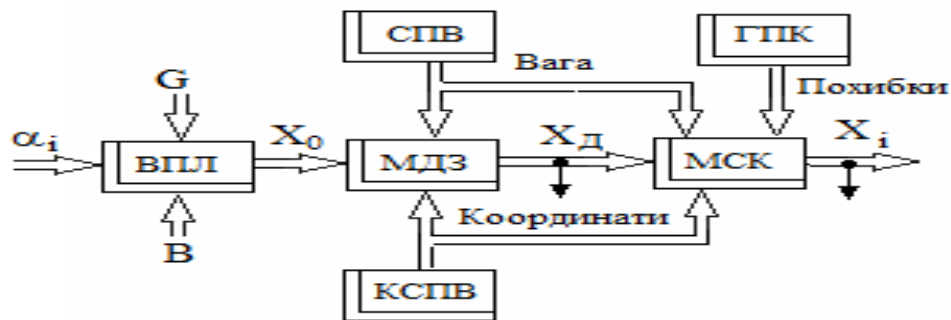

Рисунок 1 – Структура моделі системи визначення ваги та центрування ПС

ВПЛ – підсистема обчислення вагових характеристик порожнього літака; МДЗ – модель формування дійсних значень вимірювальних параметрів; СПВ – генератор системи випадкових чисел з нормальним розподілом; КСПВ – генератор координат; ГПК – блок генерування похибок контролю; МСК – модель системи контролю; α_i – допуски на відхилення при виробництві літака; G – маса порожнього літака; V – положення центру мас порожнього літака; X_0 – вектор вагових характеристик порожнього літака; X_d – вектор дійсних вагових значень літака; X_i – вектор оцінок злітних характеристик літака.

Список літературних джерел

1. Настанова по виконанню польотів (НПВП - 85).
2. Томашевський В.М. Моделювання систем. - Київ: видавнича група ВНУ, 2005. - 352 с.
3. Евланов Л.Г. Контроль динамических систем. Монография – Москва: Наука, 1979. – 132с.